משרד המשפטים
פרקליטות המדינה
המשנה לפרקליט המדינה (עניינים פליליים)

י״ח בשבט תשע״ט
24 בינואר 2019

נוהל ועדת הפטור לפי סעיף 368ד לחוק העונשין, התשל״ז- 1977

סעיף 368ד לחוק העונשין התשל״ז-1977 (להלן: החוק), קובע את חובות הדיווח בעניין עבירה שבוצעה בקטין או בחסר ישע, המוטלות על אחראי על קטין או חסר ישע, בעל תפקיד, בעל מקצוע או אדם אחר.

סעיף 368ד(ו) לחוק קובע:
״עובד סוציאלי שמונה לפי חוק שקיבל דיווח לפי סעיף זה יעבירנו למשטרה בצירוף המלצתו לפעול או להימנע מלפעול בקשר לדיווח, אלא אם כן קיבל אישור שלא להעביר את הדיווח למשטרה מאת אחת הועדות שהקים שר המשפטים לעניין זה; חברי ועדה כאמור יהיו נציגי פרקליט מחוז והוא יהיה היושב-ראש, קצין משטרה בדרגת רב פקד ומעלה ועובד סוציאלי שמונה לפי חוק לאותו מחוז״.
נקודת המוצא היא אפוא שככלל, כאשר קיים חשד כי נעברה בקטין או בחסר ישע עבירה כהגדרתה בסעיף 368ד(ח) לחוק, יש לדווח על כך למשטרה. החריג לכלל הוא פניה לוועדה בבקשה לפטור מדיווח. פניה לוועדת הפטור נעשית בהתאם לשיקולים מקצועיים הנשקלים על ידי גורמי הרווחה, ובראשם אינטרס טובת הקטין או חסר הישע.

הרכב הוועדה

1. הרכב הוועדה נקבע בחוק, וכפועל יוצא מכך לא ניתן לקיים דיון בהרכב חסר.
2. החלפת מותב הוועדה תוך כדי ההליך אפשרית, ובלבד שחברי הוועדה הוסמכו לשמש בה, כלהלן – יו״ר ועדה שהוסמך על ידי שר המשפטים, קצין משטרה בדרגת רפ״ק ועו״ס שנקבע לפי חוק לאותו מחוז. ככל הניתן יש לעשות מאמץ להימנע מהחלפת מותב תוך כדי ההליך.
3. יו״ר ועדת פטור רשאי במידת הצורך להעביר בקשה לטיפולה של ועדת פטור במחוז אחר.

אופן הגשת בקשה לפטור מדיווח

4. בקשות תוגשנה בכתב, על גבי טופס מקוון, ע״י עו״ס שמונה לפי חוק (להלן: ״המבקש״ או ״מגיש הבקשה״) בצרוף מסמכים רלבנטיים.
5. במקרים בהם קיים צורך בדיון דחוף, על מגיש הבקשה לציין זאת, לנמק את סיבת הדחיפות וללוות את בקשתו בשיחת טלפון אל יו״ר הוועדה.

רח׳ צלאח א-דין 29, ת״ד 49029, ירושלים 9149001 | טלפון: 02-6466467, פקס: 02-6466252

6. ככלל, על מגיש הבקשה להימנע ככל הניתן מתשאול החשוד בפגיעה, למעט במקרים חריגים, כך למשל כשהפוגע מתחת לגיל האחריות הפלילית.

7. תשאול הנפגע יתבצע במידת הצורך, בשים לב לחשש מזיהום חקירה עתידית.

8. בכל שלב שלאחר הגשת בקשה לפטור, מוסמך מגיש הבקשה למשוך את הבקשה. מגיש הבקשה יעדכן את הוועדה במקרה זה, ויעביר דווח למשטרה.

<u>הדיון בוועדה</u>

9. דיוני הוועדה חסויים ויישמעו בדלתיים סגורות.

10. ככלל, ועדת הפטור תתכנס לדיון ראשון בתוך כחודש מיום קבלת הבקשה. במקרים בהם הוועדה לא התכנסה לדיון ראשון בתוך חודשיים מיום קבלת הבקשה, תציין יו"ר הוועדה בפרוטוקול הדיון את הטעמים לכך. במקרה בו נדרשת קבלת החלטה מיידית, תתכנס הוועדה תוך חמישה ימים ובמידת הצורך תקבל את החלטתה לאחר ישיבה טלפונית, אשר בהמשך תתועד בכתב.

11. לקראת הדיון הראשון שצפויה הוועדה לקיים בפניה חדשה, ידאג יו"ר הוועדה לכך שכחלק מהחומר בתיק יהיה רישום פלילי עדכני של הפוגע. אם מאז קיומו של הדיון הראשון בפניה ועד למועד קבלת ההחלטה בבקשה חלף זמן רב, ישקול יו"ר הוועדה האם יש מקום להוציא רישום פלילי עדכני.

12. הדיון בוועדה יתקיים ללא נוכחות מגיש הבקשה או גורמים אחרים (עדים, באי כוח הפוגע או הנפגע וכד'). הוועדה תדון בבקשה על סמך החומר שהועבר לה מבעוד מועד ע"י מגיש הבקשה, או מי מטעמו, והעדכונים שהתקבלו ע"פ דרישת יו"ר הוועדה. במידת הצורך, לבקשת מגיש הבקשה או ביוזמת הוועדה, יוזמן מגיש הבקשה לדיון, או תערך עמו שיחה טלפונית.

13. ככלל, לא תינתן זכות שימוע בוועדה לגורמים בעלי ענין, לרבות ב"כ של הפוגע/הנפגע או נציג אחר מטעמם. אין בכך כדי למנוע מהוועדה לפנות ביוזמתה לגורמים הרלוונטים לצורך גיבוש עמדתה בבקשה.

14. דיוני הוועדה יתועדו בפרוטוקול, אשר ישקף את עיקרי הדברים שנאמרו בדיון.

<u>סמכויות הוועדה</u>

15. הוועדה תדון במקרים שהופנו אליה, ובלבד שלא עבר בגינם דווח למשטרה.

16. הוועדה מוסמכת לפטור מדיווח למשטרה, או לדחות את הבקשה ולהורות למבקש לדווח למשטרה. במקרה בו מצאה הוועדה כי ממילא לא קיימת חובת דיווח, היא תודיע על כך למבקש.

17. במקרים מתאימים, מוסמכת הוועדה לתת פטור זמני עד קבלת החלטה סופית בבקשה. במקרים אלה, תקבע הוועדה מועד לקבלת עדכון ממגיש הבקשה, ובהתאם, תקיים דיון המשך בבקשה.

18. הוועדה רשאית לבקש כל חומר מכל גורם שהוא, שיש בו כדי לסייע לה בקבלת ההחלטה. יחד עם זאת יצוין, כי אין בכוחה של הוועדה לכפות על גורם פרטי לסייע לה כאמור.

19. במקרים המתאימים, הוועדה רשאית לבקש ממגיש הבקשה לבצע פעולות הקשורות למקרה נושא הבקשה, אם היא סבורה כי הדבר נחוץ לשם קבלת ההחלטה בבקשה.

<u>החלטות הוועדה</u>

20. החלטת הוועדה תינתן בכתב, תהיה מנומקת ותיחתם על ידי שלושת חברי הוועדה.

21. הוועדה תחליט על מתן פטור מלא מחובת דיווח במקרים בהם סברה כי מאזן האינטרסים מצדיק הימנעות מהעברת הדיווח למשטרה, ולאחר ששקלה, בין היתר, את השיקולים הבאים:

א. חומרת העבירה וחומרת פגיעתה בקטין או בחסר הישע.

ב. מידת החשש להישנותה של העבירה כלפי נפגע העבירה או כלפי אחרים, וחומרת הפגיעה הצפויה בקטין או בחסר הישע אם תשנה העבירה. בהמשך לכך, ככל שבגליון הרישום הפלילי של הפוגע קיים מידע רלוונטי, יהווה הדבר שיקול כבד משקל בקבלת ההחלטה.

ג. מידת החשש לפגיעה בקטין או בחסר הישע או באחרים כתוצאה מהעברת הדיווח למשטרה, וטיבה של הפגיעה האפשרית.

ד. קיומה של דרך פעולה חלופית, טיפולית או אחרת (ולצורך כך גם הבאה בחשבון של נכונות הפוגע לקבל טיפול), שבאמצעותה ניתן למנוע, או להקטין באופן ממשי, את הסיכון להישנותה של העבירה; ומאידך, מידת החשש מפני פגיעה באפשרות הטיפולית אם יועבר הדיווח למשטרה.

ה. עמדת הקטין או חסר הישע בשאלת העברת הדיווח למשטרה (לרבות חשש למעשה אובדני כתוצאה מכך).

22. מצאה הוועדה כי יש לדחות את הבקשה, מוסמכת היא לקבוע בהחלטתה את מכלול המקרים שעל מגיש הבקשה לדווח עליהם, ובכלל זה מקרים שנדונו על ידה בעבר.

23. במקרה בו אין הסכמה בין חברי הוועדה, תתקבל ההחלטה בדעת רוב, ועובדה זו תצוין בהחלטה.

24. החלטת הוועדה תועבר למגיש הבקשה.

<u>דיון חוזר</u>

25. מצא עו"ס שמונה לפי חוק, לאחר שניתנה החלטה על ידי ועדת הפטור, כי יש ליידע את הוועדה בחומר נוסף רלבנטי, או בדבר נסיבות חדשות שלא היו בפניה בעת קבלת ההחלטה, שיש בו כדי לשנות מהחלטת הוועדה, הרי הוא רשאי להגיש בקשה לדיון חוזר בהחלטת הוועדה.

<u>ערר</u>

26. עו"ס ראשי, או חבר הוועדה שנותר בדעת מיעוט, רשאים במקרה חריג להביא את העניין להכרעת ועדת פטור בדרג בכיר.
ועדת פטור בדרג בכיר תורכב ממנהל המחלקה הפלילית בפרקליטות המדינה, עו"ס ראשי על פי העניין הנדון, וראש מחלקת נוער ומשפחה במשטרה (כולם – אם קיבלו לכך מינוי), אשר ידונו בעניין כוועדה מוסמכת על פי סעיף 368ד(ו) לחוק.

<u>סודיות וחיסיון</u>

27. כאמור לעיל, דיוני הוועדה חסויים. לפיכך במידת הצורך, ובהתאם לדין הקיים, תוצא תעודת חיסיון בהתאם לסעיף 45 לפקודת הראיות [נוסח חדש], התשל"א-1971, על כלל המסמכים והחומרים שהובאו בפני ועדת הפטור, או חלקם, וכן על פרוטוקול דיוני הוועדה ועל החלטותיה.

28. אין בסעיף 26 לעיל כדי לגרוע מכל חיסיון החל על עבודת ועדת הפטור או מי מחבריה על פי חוק.

<u>דיווח</u>

29. אחת לחצי שנה ידווח יו"ר ועדת הפטור לפרקליט המחוז הרלוונטי על הנעשה בוועדה. פרקליט המחוז יוודא שהוועדה מתנהלת בהתאם לנוהל.

משרד המשפטים
פרקליטות המדינה
המשנה לפרקליט המדינה (עניינים פליליים)

שלמה למברגר
משנה לפרקליט המדינה
(עניינים פליליים)

רח' צלאח א-דין 29, ת"ד 49029, ירושלים 9149001 | טלפון: 02-6466467, פקס: 02-6466252